

CERCETĂRI ARHEOLOGICE LA „ANSAMBLUL FOSTULUI CONAC LECCA MICȘUNEȘTI” (SAT MICȘUNEȘTII MARI, COM. NUCI, JUD. ILFOV)

Adrian IONIȚĂ

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, Academia Română, București, România; e-mail: aionita67@yahoo.com

Keywords: mansion, cellar, gate tower, enclosure wall, archaeological research, 18th century

Abstract: The Lecca Micșunești complex is located in the village of Micșuneștii Mari (Nuci commune, Ilfov county), about 45 km northeast of Bucharest. It was originally composed of a house/mansion, a gate tower, a walled enclosure, and a church, and was considered typical of the boyar residences of 18th century Wallachia. The house, partially built on a quadrangular cellar with brick vaults and a central pillar, comprises a low ground floor and a higher first floor. The gate tower is built of brick, with a hemispherical vault and two arched openings under which one could pass from west to east into the manor courtyard. Today, the church is no longer part of the complex, as it belongs to the local parish, and the enclosure wall has been demolished, its route no longer known with certainty. Due to its poor state of preservation, especially the gate tower, a project to conserve and enhance the complex began in 2022. On this occasion, diagnostic archaeological research was carried out. Although limited and subject to field conditions and the technical requirements of the designer, these initial surveys provided a number of clarifications: there are no archaeological deposits or archaeological materials prior to the 18th century in the surveyed areas; no substantial construction phases were found. The foundations of the house and tower are built in a similar manner, using the same type of brick and mortar for the elevations; the ground level around the house has risen by about 0.40 m and by about 0.60–0.70 m at the gate tower; the tower had a room (called the guard's room) on its south side, built at the same time as the tower, which was demolished after the middle of the 20th century. The enclosure wall was most likely 2.70 m high and was built at the same time as the gate tower, and its existence is documented to the north over a length of more than 66 m. The few ceramic fragments discovered during the excavations broadly date to the 18th–19th centuries. The archaeological dating of the investigated structures is consistent with the architectural style of the monument and with documentary information about the church (part of the complex in the past) and the houses of the lordache Micșunescu family, mentioned in the mid-18th century.

Cuvinte-cheie: conac, pivniță, turn de poartă, zid de incintă, cercetări arheologice, secolul al XVIII-lea

Rezumat: Ansamblul Lecca Micșunești se află în satul Micșuneștii Mari (com. Nuci, jud. Ilfov), la circa 45 km nord-est de București. Inițial era compus dintr-o casă/conac, un turn de poartă, o incintă zidită și o biserică, fiind considerat o alcătuire tipică pentru reședințele boierești din Muntenia secolului al XVIII-lea. Casa este înălțată parțial pe o pivniță patrulateră cu bolți de cărămidă și stâlp central, cuprinzând un parter scund și un etaj mai înalt. Turnul de poartă este construit din cărămidă, fiind prevăzut cu o boltă semisferică și două goluri arcuite pe sub care se pătrundea de la vest către est în curtea conacului. Astăzi, biserica nu mai face parte din ansamblu, aparținând parohiei locale, iar zidul de incintă a fost demolat, traseul său nemaifiind cunoscut cu exactitate. Datorită stării precare de conservare, în special a turnului de poartă, în anul 2022 a început un proiect de conservare și punere în valoare a ansamblului. Cu această ocazie, au avut loc cercetări arheologice cu caracter de diagnostic. Deși limitate și supuse condiționărilor din teren și necesităților tehnice ale proiectantului, aceste prime sondaje au adus o serie de clarificări: în locurile sondate nu există depuneri arheologice ori materiale arheologice anterioare secolului al XVIII-lea; nu s-au constatat mai multe faze substanțiale de construcție. Fundațiile casei și turnului sunt construite în moduri asemănătoare, la elevații utilizându-se același tip de cărămidă și mortar; nivelul de călcare în jurul casei a crescut cu circa 0,40 m și cu circa 0,60–0,70 m la turnul de poartă; turnul a avut pe latura sudică o încăpere (denumită camera paznicului), construită în același timp cu acesta și demolată în a doua parte a secolului al XX-lea; zidul de incintă a avut foarte probabil înălțimea de 2,70 m și a fost construit în aceeași etapă cu turnul de poartă, existența zidului fiind documentată către nord pe o lungime de peste 66 m. Puținele fragmente ceramice descoperite în timpul săpăturilor se încadrează larg în perioada secolelor XVIII–XIX. Datarea arheologică a obiectivelor cercetate concordă cu stilul arhitectural al monumentului și cu informațiile documentare privind biserica (parte componentă a ansamblului în trecut) și casele familiei lordache Micșunescu, amintite către mijlocul veacului al XVIII-lea.

LOCALIZAREA ȘI DESCRIEREA SITULUI

Satul Micșuneștii Mari (com. Nuci, jud. Ilfov), în intravilanul căruia se află Ansamblul fostului conac Lecca Micșunești, este situat pe malul vestic al Lacului Mare (fosta Baltă Micșunești), la limita dintre județul Ilfov și județul Ialomița, la aproximativ 45 km nord-est de București și la circa 3 km nord-vest de Fierbinți Târg. Forma de relief care domină este cea a câmpiei, altitudinea fiind de 73 m față de nivelul mării. Rețeaua hidrografică este relativ bogată, incluzând Ialomița și o salbă de lacuri.

Localitatea este atestată pentru prima dată în anul 1501 sub numele de Micșenești într-un document emis de Radu cel Mare (1495–1508), prin care satul, alături de alte sate și bunuri aparținând lui jupan Gherghina (rudă a domnitorului și ctitor al Mănăstirii Nucet, jud. Dâmbovița), era donat Mănăstirii Nucet, punerea în posesie urmând să intre în vigoare după decesul donatorului¹. În 1516, Neagoe Basarab (1512–1521) întărea Mănăstirii Nucet proprietatea asupra mai multor sate printre care și Micșinești². Este

¹ DIR, B, veacul XVI, vol. I, p. 7.

² DIR, B, veacul XVI, vol. I, p. 113.